Garaczi László: Izmorena sreća

Lovasiju je ponestalo trave i novca, dojadila mu je Budimpešta, dojadio mu Dunav, na Dunavu mostovi, a posebno mu je Lančani most veoma dojadio, i strahovito su mu dojadili kriještavi oblaci koji prolaze iznad Lančanog mosta, pa je onda nazvao poznanika i zamolio ga jednu lažnu kartu za Berlin. Poznanik se ustezao, potom je popustio, no sljedećeg dana, kada ga je Lovasi posjetio, nije mu u ruke gurnuo uobičajenu kartu, nego onakvu kakvu su izdali (odnosno nisu izdali) na blagajni br. 3 Glavnog kolodvora u Oradei, a čija je već i cijena bila zastrašujuća: 964.600 leja. Lovasijev poznanik uvjeravao ga je da u smislu trenutno važećih međunarodnih pravila može slobodno putovati iz Šturova u Berlin s kartom iz Oradee, Lovasi je pak s gnušanjem pokazivao na zaglavlje, gdje je velikim slovima pisalo: CAILE FERATE ROMANE. Nije mogao kupiti ni dodatnu kartu za Intercity, jer ga je blagajnica tražila kartu, kondukteri su ga u Slovačkoj oderali za 1.500 forinti, u Češkoj za sto slovačkih kruna, u Njemačkoj za sedam eura. Za euro i sto forinti popio je kavu u restoran-vagonu. U naizgled nepomičnom vagon restoranu na još nepomičnijem stolu u posve nepomičnoj šalici za kavu bjesnjela je morska oluja, postojala je opasnost da ga, ako ju podigne, zapljusne po licu. Mađarskom je graničaru odgovorio da ide u Šturovo, kojim poslom, na izlet, graničar je izrazio žaljenje, u Šturovu je jučer bio ulični bal za pozdrav ljetu, čagali su do zore, no Lovasi će se i ovako dobro osjećati, Šturovo je prekrasno. Kod Bad Schandaua pjevušio je stvar o bad schandauu grupe Bizottság: oči su ti kao jastučići. Berlinski su Hauptbahnhof već prije mnogo godina prekrstili u Ostbahnhof, što je bilo „glavno“ na istoku, nakon ujedinjena istoka i zapada postalo je „istočno“. Padala je kiša, sjeo je u taksi, otišao kod prijatelja, pogledali su utakmicu, Nijemci su izgubili, na koncu su petarde ipak pucale u prozorima naselja, kao da se poraz mora slaviti pobjedom. Prijatelj je najprije okrivljavao suca, spominjao međunarodnu zavjeru, potom rekao, Njemačkoj je sreća predugo

bila naklonjena, haben wir die Glück überstrapaziert. Jürgen Klismann prividno je ostao hladnokrvan, no njegov nevjerojatni ovratnik sve je odavao.

Izmorili smo sreću, krasno, pomislio je Lovasi.

Nazvao je svog dilera, kupio piletinu iz kineskog podno TV tornja, vrapci su slijetali na rub plastičnog tanjura. Ponovno je počelo kišiti, iz CD-shopa dopirale su južnoameričke melodije koje su odabrali slavni nogometaši. Kao da ništa nije ondje gdje bi trebalo biti. Ulaz Myslinske zakrčio je barski stolac, spremačici se razvedrilo lice, jesi li to ti, Felix, rekla je s osmijehom, dajući štošta naslutiti. Felix? ne, nisam ja Felix, rekao je Lovasi, žena mu je preko barskoga pružila stolac, Lovasi je sjedio na njemačkoj ulici u njemačkoj prljavštini, a pokraj nogu narančasti filtar za kavu. Trojica Turaka približavali su se s metalnim cijevima, što bi bilo kada bi ga onako iznebuha mlatnuli po glavi. Došla je Petra, otišli su u Neue Nationalgalerie, djevojka je smatrala smiješnima divlje-romantične, baladično tmurne, prijeteće pejzaže Arnolda Böcklina, dečko je pak njezinog miljenika Maxa Ernsta smatrao prekonceptualnim. Otišli su u stan njezine prijateljice, vodili su ljubav, u donekle opasnim okolnostima, jer prijateljici, iako je u nedavno od homoseksualki prešla heteroseksualkama i više se nije upucavala Petri, ne bi bilo drago da je pronađe s nekim tipom u svom krevetu. Djevojka se strogo držala prezervativa i silno čudila što Lovasi to pitanje uzima ovlaš, zatim je sjela na njega i dugom mu kosom milovala lice. Razgovarali su za vrijeme vođenja ljubavi o tome kako dečki ne vole razgovarati za vrijeme vođenja ljubavi, djevojke su zaigranije i razgovorljivije, rekla je Petra. Otkud znaš, pitao je Lovasi, kakve su djevojke za vrijeme vođenja ljubavi? Lovasiju se djevojka zapravo nije sviđala: previsoka, koščata, male grudi, šiljast nos, naočale, oštri pokreti, velike ruke, gotovo kao lopate, k tome bila je i pripadnica nove ljevice, kvazi komunistica, ali kada bi ga dodirnula, preplavila bi ga vrućina, a u njoj se klizati bio bi uzbuđujući, sladak osjećaj.

Sjeli su u kavanu, ispostavilo se da je djevojka rekla za Lovasija svom dečku, s kojim živi pet godina, sada su se strasti smirile, sljedećeg tjedna lete zajedno u New York. Suze su joj navrle na oči, lijepa si, rekao je Lovasi, i pomilovao je po ruci. Promijenili su temu, analizirali sličnosti i razlike između položaja budimpeštanskih Cigana i berlinskih Turaka i, kao da se pokreće neka kaznena jezična magija zbog intelektualnog mlaćenja prazne slame mudrijaša bez sućuti, ispred muškog WC-a turska su djeca skočila na Lovasija, htjela ga uvući u mračni skladišni prostor, pa ih je trebalo odbiti nogama. Stigli su Petrini austrijski prijatelji, Bernard je rođen u Linzu, Lovasi se nije mogao obuzdati, kao i Adolf Hitler, rekao je cereći se. Ne, odgovorio je Bernard, Adolf Hitler nije rođen u Linzu, već pokraj Linza u jednom malom selu, samo je gimnaziju pohađao u Linzu, što ne znači da se nije osjećao Linzerom, Linz je smatrao rodnim gradom u toj mjeri da je u svojoj oporuci, sastavljenoj na dan smrti u berlinskom bunkeru svoju imovinu, vjerojatno neznatne vrijednosti, ostavio Linzu odnosno linškim rođacima, jer za razliku od Göringa, koji je iz grada pod opsadom karavanom auta spasio napljačkana blaga, Adolf Hitler se nije bavio skupljanjem imovine, jer nije bio opsjednut materijalnim dobrima nego ideologijom, ali ostavština potom službeno nikada nije stigla u Linz, mada je tom oporučnom stavku za zahvaliti što Linzeri i dandanas vikendom, pod krinkom obiteljskih izleta po špiljama okolnih brda, organiziraju ekspedicijske potrage za blagom.

Ja bih samo htio prošvercati kući vrećicu trave, rekao je Lovasi pomalo nepovezano, ako već nisam dokraja izmorio svoju sreću. Kako ne bi zaspao, pokušao je plesati, potom su smotali još jednu frulu i posve napušeni igrali su se toga da onaj na koga pokaže svjetlo ruletnog upaljača, opali susjeda u glavu.

Na koncu je uspio dobiti svog dilera, koji je bio gripozan, zamolio ga je da ga nazove sutradan, tada će nešto dogovoriti.

U WC-u između dva pisoara bila je nalijepljena slika njemačke reprezentacije s natpisom: naprijed, dečki. I Petra je mnogo pila, izložila je kako su Mađarice užasno konzervativne, šminkaju se, fotografiraju na javnim mjestima, a njihova fiksna ideja je da će u Berlinu živjeti od prodaje palačinki, lepinja i pogača, ta jela ona nije kušala, no dijeli opće mišljenje da njemački želudac neće konzumirati palačinke, pogače i lepinje, već i stoga što, prije nego palačinke, pogače i lepinje stignu do njemačkog želudca, njemačka usta će ih s gađenjem ispljunuti. Dakle, nisu samo staromodno samodopadne te berlinske Mađaričice, već su i beskrajno tupoglave. Lovasi nije razotkrio da je biznis lepinja, pogača i palačinki vječna, velika tlapnja svevremene mađarske emigracije, koja se uvijek iznova rasplamsava i u svakom slučaju vodi do grdnog poslovnog kraha, pa je bez riječi počeo gledati reprizu utakmice na TV-u obješenom na zidu. Bernard je pio alpski sok, Almdudler, čime se neopozivo učinio komičnim, Almdulder automatski rastrojava konzumenta u grotesknu nulu, Bernard je ubrzo ustao i zbunjeno se udaljio. Najpijaniji član društva sjeo je za volan, uslijedila je dobro znana metamorfoza, mladić otupjelog pogleda za volanom je odjednom dobio krila i samouvjerenim manevriranjem prebacio ih u Schnabelbar.

Obmana jutarnjeg svjetla koje prodire kroz roletu.

U jutarnjoj TV-emisiji ravnatelj Berlin Verlaga demonstrirao je pomoću sjajne mjerne poluge koliko duboko mokraća disko mladeži, koja posao obavlja u Tiergartenu, truje njemačku rodnu grudu, pokazao je na ptice koje od techna izbezumljeno kruže iznad parka, na što je diskomladac, koji je stajao kraj njega, primijetio kako su i ptice glasne a glazba svačija.

I tako su krenuli iz Schnabelbara u smjeru partija, Petra je neočekivano Lovasija nazvala muškim šovinistom i borderline ličnošću, kasnije je pak Borisa Beckera u jednoj zavisnoj rečenici definirala kao nutellafuckera. Rasistička grožđica u feminističkoj piti, pomislio je dečko, stvari se i tako mogu protumačiti, ali prije je krivnja na stvarima, a ne na čovjeku, ili neka bude fifti-fifti, čovjek snosi polovicu frke, a ostatak neka, i ovdje je trebalo

reći, stvari nose na duši, no to se ipak nije moglo reći, radije je gledao kako milijun ljudi pleše ispod pozlaćenog anđela, gledao je kako u gomili mile kola hitne pomoći, za koja su se mladi držali i mahali, polunagu crnkinju koja je na vrhu rasvjetnog stupa, na površini veličine rupčića, već satima stepala, sretna tijela koja se pod pljuskom izležavaju na tlu, ali jako je pazio da ne gleda u oči, ako pogledaš u oči, poludjet ćeš.

Lovasijev diler sa šalom oko vrata pio je lipov čaj u kreuzberškoj kuhinji, na stol je stavio pedeset grama trave, Lovasi je pomirisao te mu se zamantalo, potom je robu pokušao spljoštiti, zgnječiti, postala je kao Big Mac, platio je sto eura koje je pozajmio od Petre, poželio mu da ozdravi i otišao.

Na TV-u su i dalje puštali techno uživo, odmah rezali za spot, izblijedjele, sunovratne slike, kašasta, kontrastna, usporena, raster, valovita, ukrućena, pulsirajuća tijela i lica, stvarnost živi, diše i drhti od zanosa.

Djevojka je sada rukom zadovoljila Lovasija, još su malo razgovarali, potom je dečka spopao odvratan osjećaj sljedećeg dana, da nema što za reći, ne zato što mu je djevojka dojadila, nego mu jednostavno ništa ne pada na pamet, naprezati se pak nije htio, pa je onda, kao i uvijek pribjegao piću, najprije je popio ostatak crnog vina, potom je u ostavi našao pola boce sherryja, strusio ga je premda bio sladak, prošao ga je strah i odriješio mu se jezik. Ali zašto ovo? postavio si je pitanje, nakon što je djevojka otišla jer se ujutro trebala naći s ocem, o kome je Lovasi znao dvije stvari, obožava tajlandsku kuhinju i poznaje prometni sustav Jakarte kao svoj dlan, budući da ga je on konstruirao, zašto ovo? pitao se, zašto postoji ova dekoncentriranost koja nastupa u najneočekivanijim trenucima, ovo pražnjenje, vakuum?, ispadaš, bivaš istisnut iz prizora, oduzet, oglupiš, ostaješ prepušten sam sebi, i samo alkohol i trava pomažu da bi ti sljedećeg dana bilo još teže.

Lovasi je tog teškog sljedećeg dana sjeo na vlak sa zgužvanom lažnom kartom, bez rezervacije, dodatne karte i karte za mađarski dio puta, sa smotuljkom marihuane veličine Big

Maca u torbi. Vjerovao je da vlak neće kasniti i da će stići kući na večernju utakmicu, na finale. Momčadi se mjesec dana natežu, večeras će se ispostaviti tko je najbolji. Big Mac je zamotao u foliju i gurnuo u koš za smeće pokraj nogu. Razglas je na brojnim jezicima nizao postaje, uvijek je završio s Budapest-Keletipom. Prije Praga pošao je do vagon restorana i zamijetio da debela žena u plavoj kuti skuplja smeće iz kupea u najlonsku vrećicu. Vratio se, ali ispred petero ljudi nije mogao prekopavati po smeću, oprostite, upao mi je Big Mac u smeće. Konobar vagon restorana naglo je otvorio vrata kupea, the restaurant is open, please, rekao je, hvala, odgovorio je Lovasi, danke, džekujem, govorili su ostali. Lovasi je izišao na hodnik, kao da se želi protegnuti, debela se žena s najlonskom vrećom nije pojavljivala. Nakon Praga ostao je sam u kupeu, no i sada se čeprkanje po kanti za smeće činilo nemogućim, muškarac je neprijateljski odmjeravao nemirnog Lovasija. Kupe se opet napunio, zatim je žena u plavoj kuti odjednom upala, raširila koljena, ispraznila koš za smeće i nestala.

Po nebu je letjela zbijena četa crnih vrana u promjenjivom, ameboidnom obliku, kao da su nošeni vjetrom nanizani na najlonskoj niti. Vlak je šibao pokraj polja maka u cvatu, razglas je nizao postaje. Zna li slovački seljak što raste na njegovoj zemlji? Lovasi je dao dva puta po pet eura kondukteru, koji je, cereći se, rekao na mađarskom: samo da se ne bi posvađali.

Na posljednjem peronu Lovasi je iza vagona restorana ugledao samotnu vreću za smeće, srce mu je brže zakucalo. Razglas je opet nizao postaje, Malacki, Kuti, Budapest-Keletipu. Do lakta je zario ruke u vreću, punu zgužvanih smotuljaka, po rukama mu je padala potamnjela kora jabuke. Istresti sve? Vlak je usporio, Lovasi se brzo vratio u kupe. Praznim je pogledom buljio u sivi slovački peron, gdje je nekoliko malaksalih Slovaka čekalo na ukrcaj.

Debela žena se upravo tamo, pod prozorom, upustila u razgovor s jednim od njih. Lovasi je mogao razbiti prozor i istrgnuti joj najlonsku vreću iz ruku, nije ni domislio tu

posljednju, očajničku, nepostojeću mogućnost, a žena je jednom rukom uhvatila vrh vreće, drugom donji kraj, i širokim ju pokretom bacila u zeleni kontejner za smeće.

Lovasi je uzeo walkman, sklopio oči i pokušao zamisliti da svijet ne postoji. Želim umrijeti, pomislio je i zaspao. Sanjao je da leži kod kuće u svom krevetu i ne može zaspati, jer se iz poda čuje cvileći dječji glas.

Ugledao je ženu, vukla je vreću po hodniku. Je li moguće da ova ima više vreća, možda je ovo MOJA vreća? Vlak se približavao Šturovu, Lovasi je Big Mac sakrio u košulju. Na peronu je stajao majušni kondukter, koji je do zore čagao na šturovskom uličnom balu. Još sat i pol do početka utakmice.

Prevela Lea Kovacs

Sol u ranu

"Sta buljis? Mániák! Mániák!"

Krljušću prošiveno talasanje, ne vidim, tek osjećam tupo kretanje vodene mase. Dopire glazba iz Istre, razmetljivo iščašen falset dubokog muškoga glasa. Proćelavi momak, prištavo mu čelo kao osinja čahura, pjeva sjedeći pored bubnjeva. Elvis živi. Pored njega dugokosi gitarist i klavijaturist u crvenoj košulji. Prije dvadeset godina na terasi je održan izbor za Miss Otoka, pobijedila je neka Mađarica; palme su narasle, stolove su promijenili, ali zrikavci jednako ribaju noću.

Zapalim oslonjen o grudobran, tada ugledam kip do trbuha zaglibio u vodu. Iskobelja se na obalno kamenje, kao da hoda na štulama, puše, kune, na zid stavlja cipele. Prevali se, prebaci jednu nogu, legne potrbuške i stenjući sjedne. Voda kaplje, otresa kosu, stojim par metara dalje, pogleda me, zakopčava sandale, kipi u sebi. S cigaretom koja izgara u kutu usana, s nogama ukorijenjenima u zemlju, divim se ovoj iz pjene iznikloj noćnoj Veneri. Naglo se okrene prema meni i prskajući mi strese: „Sta buljis? Màniàk!“, zatim još jednom, glasno, zakriješti: „Màniàk!“ Bijesno šljapkajući nestane, iza nje su ostale vlažne mrlje, packe.

Sve se manje ljudi šeće po kamenju korza izlizanom do zrcaljenja, tek se terasa Istre napuni navečer. Dok sam se vratio, djevojčini su se tragovi isušili. Nakon pauze svirači se vraćaju na podij. Skakavac na stolu: zelene grančice bacaju se jedna po drugoj; strese se od težine moga pogleda. Otužno je asimetričan, nedostaje mu prednja desna, debela noga; opet se mrdne, lijeva noga se polako raspolovi, rascijepi, ali nova noga ne odlazi u desno, već njome počinje kidati vlastitu glavu. Pipci, članci, dlake, posve blizu, sve povećano, kao da sam to ja; gotovo povičem kada me netko odostraga dodirne. Iza mene, između zida i stola, jedna obitelj; slušaju glazbu, debeli i blijedi, kao da su ljetne dane proveli u mračnoj sobi, pokraj zimskih stolova. „Blue, blue suede shoes...“ Krenem van; sjure se na moje mjesto, nadvijaju se nad samotranširajuću neman, no uzalud čekam vrisak majke s grudima u push-upu ispod majice.

U Journalu, Antun i Ljubo s ekipom, prva dva dana sam se s njima zapijao. Noćni bar u uličici, nebo nad nama tamna pruga. Apsint, kao da sišem zašećereni helij. Čaša mi se raspukne u ruci, posiječem palac. Ispričam o Veneri iznikloj iz pjene – Silvija, uzvikne Ljubo kroz smijeh. Silvija je otočka luđakinja, otkud ona u vodi? Na Ljubinoj glavi slamnati šešir, i evo ti ga s pričom: Silvija svojom ljubavlju proganja jednog od časnika sa trajekta, nekog

pomorca, jebača iz Crikve, zove se Slavko; taj Slavko ima običaj da prigodne ljubavnice namami u košaru jarbola da napravi s njima još jedan đir; izgleda da se Silviji ta ideja nije svidjela.

Sjećam se, kada sam dolazio trajektom, kapetan je stajao za kormilom u sunčanim naočalama, na vrhu kabine zastava, svjetla, radari u totalnom darmaru, i željezne ljestve koje vode do sjedalice okružene rukohvatom. Sjediš gore, slani zrak ti zapljuskuje lice, pod tobom brodska svjetla, brujanje motora, a iza pjena koja se poput zapjenjenog ženskog spolovila rastvara u obliku slova V, sam si, sam letiš, oči ti se privikavaju na tamu, u daljini, gdje naslućuješ kopno, sviće horizont poput vodene leće.

Nakon dva dana opet vidim Silviju, prošiša na skuteru pored sportskog terena, majica joj se napinje na grudima, kosa lepršа, kaciga obješena na upravljaču, pogled prikovan za cestu. Toga dana more i nebo su se stopili u jedno, kao tepsija plavo svjetlucanje; odlučio sam otplivati na Kandarolu. Otok u obliku potkove na sjeveru poput čipke krasna brda i uske uvale, odavde se može otplivati na pokrajnji otočić. S obale izgleda kao uglati kameni blok, garava hrid, samo oštri bridovi, ali na drugoj strani skriva se drvećem okružen tihi zaljev. Umjesto kamene pustinje bujna prašuma s druge strane mjeseca. Nudisti ne vole ljude koji stižu čamcima, ovamo treba doplivati, nepisano pravilo; moraš se predati prirodi bez pitke vode, hrane, ručnika, gumenog madraca, časopisa, walkmana, ulja za sunčanje, suncobrana, mobitela.

Računam na to da sredinom rujna neće biti nikoga, ali na parkiralištu ima auta i skutera vezanih lancima. Ključ strpam iza kotača, u kupaćim gaćama, bos šibam prema stazi, bode me kamenje, trnu mi stopala. Kao pusti blok izdiže se otok na prozirnoj vodi. Pijesak mi obavije gležnjeve smeđim oblacima eksplozije, potonem, slani sok zabada mi igle u ranu na palcu, pod vodom prestane žamor, prohladna, otmjena tišina, nijemo carstvo. Plivam i zamišljam da je more, kao na prvoj dužini na plivačkim natjecanjima, samo iza mene zapjenjeno, a preda mnom glatko kao zrcalo. Metrima ispod mene vidi se dno, plivam po zraku donjih brežuljaka, kao da letim, dolje me nijemo prati siva sjena.

Njih desetak izležava se na stijenama, među njima Silvija, naga, potamnjela, raskrečena, zatvorenih očiju. Sjednem na kamen okružen trnovitim žbunjem; vrhovi trnja plavocrveni od sunca, dolje pri korijenu crni, kao zgrušana krv. Na drugom kraju starac, na bedru mu sunčana pjega, divi se otoku. Pjenasti trag motornog čamca, sivi trokuti jedrilica. Kamen se skotrlja s brda, zapne u žbunu. Jedna dlakava leđa na vodi, na reš pečenoj lubanji plivaće naočale s plavom gumicom, ljuljaju se na valu, gledaju kako u dubini vodena struja

gurka spermatozoidne rojeve; jedna ribica veličine malog prsta odluta od drugova i nosom mu lagano dodirne ruku.

Tetovirani, ispisani lik ustane, na vrhovima prstiju balansira po kamenju, za njime i drugi, mlađi tip, ima prsten na kiti, spretno korača, lamata rukama, unaprijed pripremljen doplivao je u gumenim sandalama. Na ćelavoj obrijanoj glavi smeđa pruga, tamo gdje je bio razdjeljak. Nijema tijela. Uzalud su naga, ne znam je li automehaničar, kožar ili atomski fizičar. Sunce mi žari prsnu kost, dolje zasvjetluca Silvijin lančić. S rukama pod glavom, pazuha i međunožje golišavi, osjećam vonj vrelog mufa, kosu joj voda zalizuje unatrag. Grudi joj padaju postrance, oči zatvorene, cijelim tijelom upija snagu sunca.

Prije dvadeset godina rano ujutro stigli smo na trajekt i pet dana ljetovali na otoku. U jednom sam prospektu iznad Kandarole vidio natpis FKK, ali samo smo jednom preplivali. Maja, moja djevojka, bila je stidljiva, radije smo se sunčali po badekostimiranim plažama glavnog otoka. Srpanjska vrelina, ležimo u nepomičnoj vatri, u živoj peći, svakih deset minuta ugazimo u vodu. Jedna djevojka na obali zgranuto gleda kako njen mlađi brat ribič iz ribe čupa udicu, začepi uši kao da čuje kako riba vrišti. Naviru mi sjećanja kao da ih istišćem iz tube. Kakvim se to odgovorom može smatrati izjava da rušenjem vlastitog autoriteta dopuštam da izađe na vidjelo jedan svijet bez odgovora. Zadnje smo večeri na terasi Istre zamijetili plakat. Smatrao sam smiješnim što biraju Miss Otoka. Podij je bio malen, dvojica momaka svirala su stojeći, gitara, klavijatura: „volare, o-o, kantare, o-o-o-o...“ . U čašu su ugravirane kocke leda, vidiš, kažem, u ovo leda više i ne treba. Iza svirača tri reflektora sjaje u ritmu glazbe, buljim u njih u početnom zanosu pijanstva: plavi, zeleni, žuti, plavi, zeleni, žuti. Kada glazbe nema, s obale dopire Speed King; popodne smo u gradu vidjeli hordu hipija u kožnim sandalama s vrećama za spavanje.

Odjednom pred nas stane jedan član žirija, smiješeći se pruži ruku prema Maji. Maja me uplašeno i upitno pogleda, očekuje pomoć, klimnem, samo ti idi, a ona neočekivano ustane, s brojem devet u ruci slijedi muškarca u prugastoj svilenoj košulji, za kojeg se kasnije ispostavi da je minhenski vozač autobusa i da će pokušati skupiti Maju. Stane kraj ostalih djevojaka, strši iz reda: tenisice, traperice, majica, bez šminke, bez nakita. Drže brojeve, bradati voditelj programa ih predstavi, zatim plešu, pjevaju, a ja preneraženo promatram kako se Maja polako preobražava. Znao sam da je u gimnaziji bila u dramskoj grupi, ali sam je poznavao kao nezgrapnu, naivnu, kolebljivu djevojku, u kojoj nema ničeg definitivnog, ničeg odlučnog, promjenjivi vjetrovi nose njezina raspoloženja amo-tamo, ja trebam kupiti kartu za kino, ne upušta se u razgovor sa strancima, ne ide na tulume, koncerte, samo se kod kuće osjeća uistinu dobro, strepi od pogleda muškaraca. Jednom je priznala da obično svršava

zamišljajući da je neka druga žena. Ali sada, u ovom trenutku najveće moguće eksponiranosti i opasnosti neočekivano je pronašla sebe, štoviše, procvjetala je, kao da je svoju dosadašnju neumješnost čuvala samo za mene, registriravši moju mušku slabost finim osjetilom nije me, sve do sada, htjela suočiti s ovom snažnom, samosvjesnom, zavodljivom stranom njezina bića. Stoji sama na pozornici i pjeva čango melodiju „Ez a kis Leszped...“, vrtoglavi uspjeh, publika stojeći plješće, još, zviždi, i postaje očito da je ona vrhunac večeri, Mađarica u majici i trapericama u mnoštvu namazanih, nakinđurenih barbika. I ja plješćem, naravno, mašem, zviždim, ali istovremeno kao da mi kukom razvlače usta. Preda mnom u pepeljari crna šibica savijena od boli. Bradonja svečano objavi da su dobili rezultate, proglasi trećeplasiranu, drugoplasiranu, pokloni, cvijeće, orkestar zasvira tuš, i sada pozdravlja ovogodišnju Kraljicu ljepote Otoka, burni pljesak, vika, blicevi. Maja muca u mikrofon, ja pozelenio, izgubljeno stojim negdje pozadi, buljim u taj lažni i blještavi privid i žudim za obalom, za tamom, za vonjem nanosa, gdje skršena ekipa masne kose banči, piju rakiju, kupaju se goli, puše travu i ševe se.

Uspio sam pridobiti Maju, kraljicu ljepote, na koju više nisam mogao gledati kao dosada, postala je nešto više, postala je drugačija, postala je strana, to je naravno i ona osjećala, iza radosti, da se nešto poremetilo, došlo u opasnost, razotkrilo, možda sam je upravo zato uspio brzo nagovoriti da odemo sa završnog plesnjaka. U sićušnom šatoru skinula je ukrase: svilenu vrpcu i cvjetnu krunu, otišli smo na obalu. Tamo više nije bilo nikoga, pod nogama su nam krckale školjke, voda je nabrala pijesak u pravilne pruge. Počeli smo se svađati, briznula je u plač, a ja sam pak mislio da me ucjenjuje i, umjesto da argumentira ili bude na razini situacije, sada me pokušava smotati ženskim trikovima. Sljedećeg dana jedva da smo progovorili do kuće, bus je uz napore i hropćući vijugao serpentinom, nijemo smo sjedili jedno pored drugoga kao dva stranca. Uzalud sam razbijao glavu, nisam joj nalazio opravdanja. I uzalud bih je bio razbijao, makar i sto godina, jer sreću sam, u ono beznadno vrijeme, priznavao samo ekstazi, svaka druga sreća bila je laž, obmana, nadomjestak, izdaja, što sam s gađenjem odbijao. Odbijao sam svaki pitomi oblik sreće osim orgijastičkog ludila, jer svaka se sreća u meni odmah pretvarala u gorčinu, u gorčinu i prijezir, jer sam mislio da sreća ne može biti odmjerena, u sreći se treba izgubiti, i nisam razumio kako se mogu pamtiti „vedri trenuci“, jer sam pamtio trenutke mahnitosti, svi drugi trenuci bili su samo vježba preživljavanja, podmuklo iščekivanje novih bakanalija; kasnije, dugo, godinama, desetljećima, vodila me jedino i isključivo misao da je u ovom svijetu, gdje je svatko rob i žrtva, jedini ispravni moral samopogubljenje, samotraćenje, samoprofućkanje,

samoproćerdavanje, jedini je ispravni moral ako pomamom uništavamo sebe, sve dotle dok u nama ne izgori sve dobro i zlo.

Kapajuće popodne, potom krhki trenutak, vrijeme se mijenja, započinje rasap svjetla i topline. Kamenje se počinje hladiti, ali još je uvijek toplije od zraka. Ostali smo nas troje, Silvija, koja mi je prije dva dana u ponoć bjesneći sasula u lice „šta buljiš?“, tip sa zulufima i ja. Nada mnom kruži osa, uzalud je tjeram, kao da sam postao njezina opsesija: veliki, kožnati cvijet, iznova i iznova kreće u napad, traži otvor kroz koji može prodrijeti u mene. Sunce nad drvećem, isprano nebo, pola sata i zaljev je prekrila sjena. Dečko nešto govori djevojci. Silvija se nasmije. Samotni zrikavac zriče između stabala. Kada ponovno pogledam prema tamo, leže jedno pored drugoga, dečko na boku, nalakćen, Silvija na leđima, glavom okrenuta prema meni. Lakat tog lika se lagano miče. Ne čudim se, ne stidim se, ne osjećam zbunjenost ili izazov. Prazan sam, vreo od sunca, dupkom me puni sigurno ništa. Sunce po vrhovima stabala, more zastaje, presječe mu dah, kao da odjednom zapanjeno shvaća, kakva besmislica, neprekidno se pjeniti milijunima godina. Krckanje kamenja koje se pretvara u prah pod mojim nogama. Silvijine zelene oči, vlažne usne; lice joj istovremeno blijedi i rumeni. Dečko primjećuje da sam tamo, ali ne prestaje, samo podiže pogled. Ptica zakriješti, i kada kleknem znam da će Silvija od mene prvo osjetiti slani okus mora.

Sljedeće jutro spakiram stvari u auto, platim smještaj, krenem gornjim putem prema trajektu. Ne opraštam se od Antuna, Ljube i njihovih zagrebačkih prijatelja. Prođem pored partizana, u jednoj mu ruci kamena puška, drugom baca šišarku prema njemačkim turistima koji stoje na molu; spuštam pogled na zaljev, nepomična šuma jarbola u iscijeđenoj svjetlosti. Nagomilani auti, red stoji, ni naprijed, ni nazad, čekamo na suncu. Grmovi lovora, smokvinjaci, u sjeni se šunja bijela mačka, rebara joj strše. Kod kuće stabla ujesen uvijek iznova zazelene, noću gube požutjelo lišće. Na radiju jedva čujno „Girl from Ipanema“. Dinosaurusima su tijekom razvitka jedinki usta postala toliko mala da više nisu mogli jesti koliko im je trebalo da održe svoja golema tijela. U susret dolaze kola hitne; nisam znao da na otoku ima i hitne. Ne trubi sirena, samo sijeva plavo. Krenemo, polako, u korak, poput čelične zmije koja vuče svoju težinu, približavamo se zavoju. Jedan auto poprijeko, ulubljen hladnjak, razbijena svjetla, na rubu ceste ljudi lica voštanih od šoka. Milimo; po strani leži jedan skuter. Crna buba, kao da je tamo pala s neba. Muškarac u trenirci usmjerava promet, opominje, krenite već jednom, ne blejite više. Iverje, otpaci, kao da su beton nasuli krupnom solju.

Stojim na trajektu, približavamo se kopnu, planina pliva u sivoj magli nagnuta nad dubinom. U kapetanovoj kabini muškarac u uniformi i sunčanim naočalama, na krovu radari,

zastava i željezne ljestve sa sjedalicom. Lice izrezbareno od kosti i kože. Na pultu magazin, na naslovnici broj: „24“.

Prevele Asja Korbar i Lea Kovács